

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 31

Gorica - 30. julija 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Vojna Kremlja proti veri

Kdor bi se konec preteklega leta nahajal v Moskvi, bi lahko slišal radijsko oddajo za »pionirje«, ki je razpravljala o papežu in v kateri je speaker navajal med drugim tudi sledeče:

»Vatikan je ena od najmanjših držav na svetu. Ta mala država je pa vseeno smrtni sovražnik progresivnega človeštva. V eni od lepih palač Vatikanu živi poglavar rimsko-katoliške cerkve, papež Pij XII., ki ima časten naslov Njegove Svetosti. Iz te palače poveljuje papež ogromni vojski, ki ima mnogo desetisočev mož. Ta vojska je sestavljena iz duhovnikov in menihov v črnih kutah, ki delujejo v raznih deželah. Ta vojska mora preprečiti, da bi katoliki zavzeli potrebno stališče proti bogatim in vcepljati morajo katolikom sovraštvo proti vsemu, kar je napredno.

Vatikan pa ne deluje samo z verskim prepričevanjem. Če odpove vera, se posluži zlata in če odpove še zlato, orožja. Če je potrebno, vatikanski vojaki tudi ubijajo. Ubijalce, ki so izvršili umor, pošljejo za nekaj časa v samostane, nato se pa spet pojavijo v vatikanskih palačah.

Papež Pij XII. je že pred daljšim časom proglasil križarsko vojno proti Sovjetski zvezi in začel s kampanjo izzivanja. V noči 22. junija 1941 je bila papeževa palača sijajno razsvetljena: papež Pij XII., Hitlerjev prijatelj, je dobro vedel za bližnji napad in je pričakoval dobro novico.

Danes ima Vatikan druge gospodarje. Di-verzanti v talarju imajo plačo v ameriških dolarjih. V Franciji, v Zahodni Nemčiji, v Italiji in v Belgiji blagoslovljajo duhovniki svoje ameriške gospodarje in vojno na Koreji. V tisočih katoliških cerkvah blagoslovljajo vojne hujskače in preklinjajo komuniste...

Moskovski zvočniki imajo poleg vse druge propagande vedno tudi čas, da se ukvarjajo z vero. V vseh desetletjih stalinovskega režima se je neumljeno nadaljeval boj proti Cerkev, čisto neopaženo od svetobnega sveta. Danes divja ta boj v podložniških državah prav tako kot je zajel pred 10 leti prve zahodne države, ki so padle pod gospostvo Kremlja: Litvo, Letonsko in Estonko. V zatiranju, ki so ga hile takrat deležne baltske države, lahko vidimo verno sliko tega, kar se danes dogaja v drugih komunističnih deželah.

Litvo, popolnoma katoliško deželo, so zasedle sovjetske čete v avgustu 1940. Kmalu so vse politične, kulturne in verske organizacije dobile ukaz, da prenehajo z vsakim delom, dokler ne bodo registrirane pri notranjem ministrstvu. Le malo so jih pa registrirali in skoraj nobeni niso pod novim komunističnim režimom dovolili nadaljnjega delovanja. Val uradnih preiskav je zajel zasebna stanovanja. Vse verske in nekomunistične knjige so zaplenili, v mnogih primerih so lastnike verskih knjig zaprli kot sovražnike ljudstva. Cerkev sicer niso zaprli, morale so pa plačevati visoke takse od vsakega verskega opravila. Duhovniki so morali plačevati mnogo višje obdatne davke kot drugi poklici. Obiskovanja cerkve niso prepovedali, je pa postalo nevarno za vsakogar, ki je bil v javni službi. Mnogo duhovnikov so zaprli. Stvarno so pregnali vse redovnike iz samostanov, župnike iz župnišč in vsi ti so morali kot »neproduktivne osebe« plačevati mnogo višje najemnine kot drugi državljani.

Istočasno so sprožili protiversko kampanjo v velikem slogu. Komunistični propagandisti so uporabili vsa sredstva, da bi spravili množice iz cerkve in jih nahujkali proti njihovim duhovnikom. Kljub vsem tem surovim metodam pa vere v Litvi ni konec, umaknila se je pa v podzemlje. Nihče ne ve, koliko duhovnikov je še v deželi, verjetno okoli 200, to je ena osmina predvojnega števila. V Kovnu sta bili od 21 cerkva leta 1952 odprti le še dve. Za vseh 6 litvanskih škofij je ostal samo en škof, ki ima pa že 80 let. Za tri škofo je znano, da so jih aretirali in jih odpeljali v Sovjetsko zvezo.

Litvanski mornar, ki je pobegnil leta 1952, je pripovedoval, kaj se je v njegovi

mali vasi dogodilo na velikonočno nedeljo. Po starem običaju so se ljudje zarana še v temi zbrali v cerkvi. Ob zori so prižgali sveče, zadonele so orgle in začela se je sveta maša. Nenadoma se je v petje vmešalo surovo kričanje agentov MVD, ki so vdrli v cerkev od oltarja in tu vihteli svoje puške. Njihov vodja je zaklical vernikom: »Zakaj pustite, da vas ta duhovnik zastruplja s tem dimom. Če hočete, vam bomo pokadili s smodnikom, da bo tako uslišana vaša molitev.« Verniki so se prestrašeni porazgubili iz cerkve...

Svet pozablja, da se je boj Kremlja proti veri začel v trenutku, ko so se boljševiki polastili oblasti v Rusiji. Prva žrtev so bila ruska pravoslavna cerkev in mohamedanci južnih pokrajin Sovjetske zveze. O strašnih dogodkih tistih let so govorili lani na splošnem zborovanju mohamedancev v Karačiju, ki je javno obsodilo težke zločine Kremlja proti mohamedancem. Naj omenimo le eno od teh komunističnih grozodejstev. »Nesrečnega jutra 23. februarja 1944 so sovjetske čete preplavile sovjetsko republiko Čečenov in aretirale moške, žene, starce in otroke. Uničene se je izvajalo brez vsakega usmiljenja. Vse, ki so ošli smrti, so poslali v Sibirijo umreti od glada, mraza in trpljenja. Edini zločin nesrečnega naroda je bil ta, da je ostal zvest svoji veri, svoji domovini in svoji časti...«

Boj komunizma proti veri se danes nadaljuje v vseh deželah, v katerih gospodarijo komunisti, od Kitajske do Vzhodne Nemčije. Tragedija kardinala Mindszentyja na Madžarskem se je nedavno ponovila v Bolgariji, kjer so obsodili 40 oseb, ker da so bile članice »katoliške vojnuske organizacije«. Vatikan je pred kratkim objavil popis strašnih prilik, v katerih morajo živeti katoliški škofje v komunističnih deželah in o njihovem preganjanju. V Albaniji je od 7 škofov samo še eden na svobodi; v baltskih državah so mnogo škofov deportirali, dva zaprli, štirim pa preprečili izvrševanje njihovega poslanstva; na Poljskem so enega škofa zaprli, drugega deportirali; na Kitajskem so zaprli, deportirali ali ločili od vernikov 44 katoliških škofov; na Češkoslovaškem so zdaj v zaporih 3 škofi, nadaljnji trije, med njimi msgr. Beran, so pod strogim policijskim nadzorom ali pregnani. O verskih razmerah v Jugoslaviji so nedavno spregovorili jugoslovanski škofje v svoji poslanici, katere vsebina je poleg usode kardinala Stepinca in raznih škofov še vsem dobro v spominu.

Dolgoročni komunistični načrti za postavitve Cerkev pod svojo kontrolo so povsod enaki in jih izvajajo po istem kopitu: najprej zaplenijo premoženje Cerkev, nato pa ustrahujejo duhovnike, da nimajo druge izbire, kot da zapustijo svoje priznike ali pa sodelujejo s komunisti; cerkev ne zapirajo, ampak jih je treba postopoma rušiti, da se ne nahujka ljudi proti komunističnemu režimu; prerezati je treba čimprej vezi med Vatikanom in katoliškimi cerkvami v komunističnih državah.

Tako bi po mnenju komunistov poleg drugih tudi katoliška cerkev prišla pod njihovo kontrolo. Ko bi se to zgodilo, ne bo težko »preparirati« prebivalstva in nato bodo lahko cerkve popolnoma zaprli. Komunisti hočejo popolnoma izkoreniniti vero, »te ljudske vraže«.

Barbarski napad na splitskega škofa

Jugoslovanski radio je sporočil 23. t. m., da je skupina »neodgovornih« elementov napadla v samostanu v Makarski splitskega škofa msgr. Franca Franića in še nekega duhovnika, ki je bil v njegovem spremstvu. Obenem je radijski poročevalec pristavil, da se je msgr. Franić obnašal zadnje čase protiljudsko ter da je izvajal hud pritisk na narodno duhovščino. Med svojo zadnjo vizitacijo da se je branil zaslišati ljudske zastopnike, ki so hoteli protestirati zaradi njegovega protiljudskega delovanja. Med svojo vizitacijo da je grozil duhovnikom, ki so

De Gasperijeva vlada dobila nezaupnico

De Gasperi je dobil v parlamentu nezaupnico. Njegovi nasprotniki so dobili 19 glasov večine. Zanj so glasovali samo demokristjani in tri Nemei ter 1 zastopnik kmečke stranke. Socialkomunisti so strašno ploskali in kar divjali od veselja. S tem so pokazali, da so republikanci, liberalci in saragatovci s svojim nastopom proti De Gasperiju storili veliko uslugo socialkomunistom. De Gasperi je takoj po glasovanju napovedal ostavko celotne vlade. Predsednik Einaudi že zaslišuje razne prveke v zadevi imenovanja nove vlade.

Saragatovi socialisti so šli skupno z liberalci in republikanci povezano s krščansko demokracijo na volitve. Vse štiri stranke so dobile večino v parlamentu, a niso dobile tako zvane večinske nagrade, to je skoro dve tretjini poslancev. In to, se zdi, da je bil glavni razlog, da so saragatovci spremenili svojo dosedanja politiko ter zahtevali vključitev Nennijevih socialistov v vlado. In akoravno so se prepričali, da je ta vključitev nemogoča, ker Nenni noče odstopiti od zveze s komunisti, nočejo iz neke nerazumljive trme in užaljenosti podpreti De Gasperijeve vlade. To svoje stališče so zavzeli, še predno so zvedeli, kakšen bo program nove vlade. Nanje pade nedvomno glavna krivda, če ne pride do sestiave ene ali druge demokratske vlade.

Zelo nerazumljivo je tudi stališče monarhistov do sedanje De Gasperijeve vlade. Vsi so bili prepričani, da bodo monarhisti novo vlado vsaj z vzdrževanjem pri glasovanju podprli, toda tudi to upanje je šlo po vodi. Njih sklep se namreč glasi, da bodo glasovali proti sedanji vladi.

Če se bodo tega sklepa dosledno držali ter pomagali ostalim strankam vreči De Gasperijevo vlado, bo padla najbrže v vodo vsaka kombinacija kake demokratsko-monarhistične vlade. Zdi se, da so monarhisti zamudili priložnost, ko so jim jo saragatovci s svojim trmoglavim stališčem napram demokristjanom nehoti pripravili in ki se morda tako kmalu ne povrne več. Vedno bolj in bolj se namreč širi prepričanje, da iz sedanje zagate ni druge rešitve, kot razpustitev obeh zbornic ter razpis novih volitev, akoravno si novih volitev trenutno najbrže nobena stranka ne želi.

Sedanje krize ni kriv ne De Gasperi ne njegova stranka. Do enobarvne vlade je prišlo le zaradi tega, ker so sredinske stranke odpovedale svoje sodelovanje. Od krščanske demokracije, ki predstavlja dobrih 40% italijanskega prebivalstva, ni mogoče zahtevati, da zataji svoj dosedanji verski, socialni in zunanjepolitični program ter izda enajst milijonov volivcev, ki so ji ravno zaradi njenega programa od-

dali svoj glas. Ta program, ki ga je De Gasperi v svojem nastopnem govoru natančno razložil in ki predstavlja izboljšanje dosedanjega socialnega in nadaljevanje zunanjepolitičnega programa, bi lahko sprejele razen socialkomunistov vse stranke, posebno pa sredinske stranke, ki so ravno s tem programom šle v volilni boj.

Pravi krivci sedanje parlamentarne krize so nedvomno sredinske stranke republikancev, liberalcev in saragatovcev, ki s svojimi 38 poslanci ne predstavljajo faktično nobene moči, ki pa so v sedanjih razmerah za sestavo prave demokratične vlade neobhodno potrebni. In zato je njihova odgovornost pred demokracijskim svetom tem večja.

Premirje na Koreji podpisano

Po 37 mesecih krvavih bojev je prišlo na Koreji vendar do premirja, kateremu bo sledil kakor upamo, tudi pravi mir. Zadnji ponedeljek ob 10. uri zvečer po korejskem času, ali ob 2 pop. po našem času (Korejci so namreč s časom osem ur pred nami), sta predsednika zavezniške in komunistične delegacije, gen. Harrison in gen. Nam Il podpisala v Panmunjonu sporazum o premirju na Koreji. Premirje sta podpisala v imenu vrhovnih poveljnikov vojskujočih se sil, to je v imenu gen. Marka Clarka, oziroma v imenu komunističnih vrhovnih poveljnikov, gen. Kim Il Sunga in gen. Peng Teh Huaia. Vsi trije vrhovni poveljniki so premirje še posebej podpisali, vsak v svojem glavnem stanu.

Pri podpisu premirja so bili navzoči vsi zastopniki na Koreji vojskujočih se držav in zastopniki tistih držav, ki so imele na Koreji svoje bolnišnice in zdravniške ambulance.

Na podlagi sporazuma o premirju so se končale sovražnosti dvanaest ur po podpisu premirja, premirje

samo pa se bo pričelo v soboto 1. avgusta.

Pri svojem prihodu v Seul je dal gen. Clark objaviti sledečo poročilo: »Vojaške sile, ki so že tri leta zapletene v srdite boje, so sklenile danes v Panmunjonu premirje, ki je napravilo konec prelivanju krvi na Koreji. Upam, da pomeni konec sovražnosti začetek nove mirovne dobe na svetu in na od vojne opustošeni Koreji.« V poročilu pravi gen. Clark, da posveča svoje molitve vsem tistim, ki so s svojo krvjo in hrabrostjo napravili konec komunističnemu napadu s tem, da so branili načela svobodnih ljudi. Gen. Clark ugotavlja nadalje, da bo treba prehoditi še dolgo in težavno pot, da pride do miru in da bosta človeška svoboda in čast dovolj zaščitena.

Sklenitev premirja na Koreji je ves svobodni svet z veseljem pozdravil. Res da premirje še ne pomeni pravega miru, a je prvi korak na poti k njemu. Bog daj, da bi to premirje ne prineslo miru samo izmučenemu korejskemu ljudstvu, ampak vsem narodom sveta.

Milijon paketov za Vzhodno Nemčijo

V Vzhodni Nemčiji je stanje še vedno napeto. Razne obljube Grotewohla in Ulbrichta, ki sta po junjski vstaji vzhodnonemškega delavstva priznavala svoje napake ter napovedovala v prid delavcem razne spremembe, so se razblinile v nič. Namesto pomiritve je nastopilo zadnje čase še hujše preganjanje svobodoljubnega nemškega delavstva.

Poročali smo že, da je bil nedavno tega odstavljen in aretiran vzhodnonemški pravosodni minister Fechner in da je njegovo mesto zasedla Hilda Benjamin, imenovana »rdeča Hilda«. Ta minister v ženskem krilu je dala zapreti razne sodnike pod obtožbo, da so premilo sodili izgrednike zadnje vstaje. Mnogim obsojenecem so na njen pritisk povečali kazen. Sploh je z njenim nastopom nastopila nova doba zatiranja nem-

skih delavcev. Zapadni časopisi so poročali, da so v mestu Stalinstadt (prej Fürstenberg an der Oder) aretirali delavsko brigado par sto mož, ker so ti protestirali zaradi aretacije dveh tovarišev. Povečano je bilo število tajnih policistov, partijski funkcionarji pa so dobili nova navodila za slučaj kake nove vstaje, pa tudi dovolj orožja, da se bodo lahko branili, če bo treba. Od službe je bil zadnje čase odstavljen tudi varnostni minister Viljem Zeisser, ki je bil znan kot intimen prijatelj Lavrentija Berje.

Pomanjkanje živil je v Vzhodni Nemčiji vedno hujše. Ameriška vlada je ponudila Vzhodni Nemčiji pomoč v živilih v vrednosti 15 milijonov dolarjev. Sovjetska zveza je to pomoč ogorčeno zavrnila ter jo označila kot navadno politično propagando. Predsednik Eisenhower je poudaril, da nima pomoč Združenih držav nobenih propagandnih, ampak samo človekoljubne namene in da se zato čudi, da je Sovjetska zveza zavrnila to pomoč. Pomoč je kljub sovjetskimi protestom že prišla ter jo je dobila bonnska vlada v oskrbo. Ta jo bo spravila v zahodni Berlin, kamor jo bodo prišli Nemci iz sovjetske cone lahko dvigniti. Razdelitev prvega milijona paketov v živili se je pričela zadnji ponedeljek.

Resnici na ljubo moramo povedati, da je tudi Sovjetska zveza obljubila svojo pomoč, a to je storila šele po ameriški ponudbi. Poleg tega je veliko vprašanje, koliko bo mogla in tudi hotela pomagati.

Deseta nedelja po binkošnih

Iz svetega evangelija po Luku
(Lk 18, 9-14)

Tisti čas je povedal Jezus nekaterim, ki so zaupali sami vase, da so pravični, in so druge zaničevali, to priliki: »Dva človeka sta šla v tempelj molit, eden farizej in drugi cestinar. Farizej se je ustopil in je sam pri sebi tako molil: 'Bog, zahvalim te, da nisem kakor drugi ljudje: roparji, krivičniki, prešustniki, ali tudi kakor ta cestinar; postim se dvakrat v tednu, desetino dajem od vsega, kar pridobivam.' — Cestinar pa je od daleč stal in še oči ni hotel povzdigniti proti nebu, ampak se je trkal na prsi in govoril: 'Bog, bodi milostljiv meni, grešniku!' — Povem vam: Ta je šel opravičen na svoj dom, oni pa ne; zakaj vsak, kdor se povišuje, bo ponižan, in kdor se ponižuje, bo povišan.«

TO JE PA POLITIKA!

Šel je molit v tempelj farizej, šel je tudi cestinar. Človek je po naravi veren. Nič čudnega, da umna stvar spoznava svojega Stvarnika. Iz učinka, iz tega, kar je (n. pr. iz sveta) sklepa na vzrok, na povzročitelja. Vsako hišo kdo naredi, kdor je pa naredil hišo za vse ljudi, svet, je Bog! Tudi izkustvena znanost trdi: »Človek je verno bitje, kjer koli in v kateri koli dobi ga opazimo. Nihče več ne verjame Hovlaqueu in de Mortilletu, da človek v kvartarni dobi ni poznal vere« (Tako pozitivistični učenjak Samuel Rainach v svoji knjigi »Cultes, Mythes et Religions«, Pariz).

Prav zato človek, dokler ni pokvarjen, *noče sodelovati tam*, kjer čuti, da bi šlo kaj *proti veri*. To gotovim ni všeč, jim ne gre v račun posebno tedaj ne, ko Cerkev kako politično delovanje obsodi. Vedo, da ji bodo verne sledili. Pa so iznašli zapeljivo krilatico: »To je pa politika!« Hočejo reči: »Cerkev se vmešava v svetne zadeve, prestoplja svoj delokrog, zlorablja svojo oblast. Cerkev naj le uči krščanski nauk, deli zakramente, politiko naj pusti pri miru.« Marsikak vernik se v svoji priprostitosti na to krilatico ujam: »Saj res, Jezus Cerkev ni ukazal voditi politiko!«

Kaj je politika? Beseda je grška, pomeni javne zadeve. Politika je torej skrb za javne zadeve, za javni, obči blagor, za blagor naroda, države.

Kdaj pa človek greši? Ali samo takrat, kadar dela sam zase, ali lahko greši tudi, kadar se briga za druge, za javni blagor? Ali pohujšuje lahko samo posameznik, ali tudi društvo? Ali širi nevero lahko samo posameznik ali tudi stranka? Ali kradé lahko samo posameznik ali tudi to ali ono združenje? Jezus je Cerkev ustanovil in jo poslal učiti narode, ne samo posameznikov. Cerkev mora in ima pravico žigosati takó privatno kot javno nemoralno, takó krivično delovanje posameznika kot stranke. Cerkev ima zato pravico in dolžnost svariti vernike, naj ne podpirajo te ali one stranke, kadar je ta veri sovražna ali nevarna.

Ali je to politika? To je ravno toliko »politika«, v tistem slabem pomenu krilatica, kot je operacija, ki jo vrši zdravnik nad bolnikom »klanje, ubijanje! To ni »politika« v smislu krilatic, to je skrb za javni blagor, to je reševanje, to je vršitev dolžnosti, ki jo je Cerkev prejela od Jezusa Kristusa: »Učite jih spolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal... Kdor pa Cerkev ne posluša, naj bo kakor pogan in cestinar.« to je očitni grešnik. Naše življenje je prepleteno z moralnostjo, z vestjo: »Ali smem ali ne smem, ali je dovoljeno ali ni dovoljeno?« Kjer je vprašanje vesti, tam ima besedo Cerkev, ona razlaga, uči, sodi, kaznuje, odpusča. Zato ima celo zakrament sv. pokore. Kaj menite, da politik kot politik ne more grešiti? In kdor naj mu

greh odpusti? Ali naj hodi k spovedi samo, kdor okrađe gospodarja, politik pa, ki okrađe ljudstvo, naj ne naredi greha, naj si greh sam odpusti, naj ne naredi pokore, naj si kar sam odpre nebeška vrata?

Ali se je Bog kdaj brigal za javni blagor, to je za pošteno politiko? Vedno, saj ga vlada in ohranja, saj narode svari in kaznuje, jih preživlja in ohranja. Zato nima nihče večje politike, skrbi za vse človeštvo, kot ravno Bog. Vse to pa vrši predvsem, da bi ljudje dosegli večno srečo, večni blagor.

Ali se je Jezus kaj brigal za politiko? Hodil je od kraja do kraja, delil dobrote in učil, kaj moramo verovati in kako živeti, da se zveličamo. Ustanovil je Cerkev, da njegov nauk oznanja do konca sveta. — Toda je tudi nastopil proti strankam, posebno proti farizejski. Javno jih je žigosal in razgaljeval njihove hudobne naklepe. Odločno

je svaril apostole: »Varujte se kvasu, nauka farizejev!«

Ali se sme sv. oče brigati za politiko? Sme, prav kot Jezusov namestnik. Sme in mora nastopati proti strankam, ki so protiverne, nemoralne. Nastopati mora namreč proti strupenemu kvasu, proti krivemu nauku, ki ga take stranke širijo. Prav zato ima pravico in dolžnost, da svari grešnike, naj takih strank ne podpirajo. Prav zato je Pij XI. obsodil komunizem in delovanje z njim. Prav zato je Pij XII. prepovedal pod kaznijo izobčenja članstvo pri partiji, članstvo pri pionirskih itd.

Prav zato se mora tudi škof v svojem delokrogu, in zadnji dušni pastir v svoji duhovniški brigati za javni blagor, nastopati proti zgrešeni, protiverski politiki.

Zato verniki, ki hočete biti res kristjani, poslušajte, kadar vam Cerkev govori po svojih predstavnikih; ne dajte se begati po zviti krilatici: »To je pa politika! Gospod pa politiko spravlja na prižnico!«

Če bi tole slišali ali dobili v roke verniki onkraj železnih zaves, bi vse do pičice potrdili in z obema rokama podpisali. Ta ali oni na tej strani bo pa rekel: »Že spet politika v cerkvi!« — Temu povem na uho in na glas: »Spoznal boš, ko boš trpel na posledica svoje »politike«. Druge pomoči zate ni!«

Tržačani na Koroškem

Naše tržaško skupno romanje je končano in na naš skupni romarski križ bomo napisali novo letnico: Gospa Sveta 1953.

Kako je bilo? Kako ste se imeli? To je prvo vprašanje, ki smo ga po vrnitvi slišali. Ali verjamete, da je težko z besedo dopovedovati, kako lepo je bilo po božji volji to naše skupno romanje. Imeli smo že v teh letih po številu večja romanja; lansko leto smo v padovanski baziliki kot dvatisočglava množica tudi lepše zapeli in vendar vam bi odgovoril vsak udeležene letošnjega romanja, da lepše božje poti in hkrati izleta še ni doživel. V prav vsakem oziru je naš praznik tako uspel kakor doslej nobeden te vrste. Ko smo se v nedeljo popoldne vozili po Rožni dolini in so nas v vseh vaseh veselo pozdravljali, tedaj mi je prišlo na misel, da more naše tržaško romanje samo na Koroškem tako lepo uspeti. Nismo prišli samo v deželo, kjer imajo krasne božje hrame, prišli smo na Koroško, kjer so doma naši bratje Slovenci, v deželo, ki je bila nekoč zibelka slovenskega krščanskega naroda. In prav tu je zadnji vzrok, zakaj je naše romanje, naš izlet tako lepo uspel. Ko človek pride po dolgih letih v rojstno hišo, v rojstno vas, ga dobri rojaki z veseljem sprejmejo in pozdravijo. In tako se je godilo z nami. Vesela skupna narodna pesem, ki je v nedeljo zadonela v Celovcu, pozneje pa v Zihpoljah in Podgorju, je bila samo naravni zaključek našega notranjega veselja in domačega občutja.

V soboto zgodaj zjutraj smo preleteli dolgo pot iz Trsta do državne meje pri Trbižu, kjer so nas že čakali prijatelji iz Celovca in nam nato vse do Gospe Svete razlagali lepote koroške zemlje. Prva naša postaja je bila pri Materi božji na Vrbskem jezeru, druga pa kmalu nato v Celovcu, kjer nas je vseh 400 v palači ljudske kuhinje naenkrat obedovalo. Tu nas je pozdravil voditelj naših katoliških Korošcev, g. dr. Tischler. Ob šestih zvečer smo se ustavili pod gricem, na katerem so pred 1.200 leti naši pradedje postavili prvo Marijino cerkev. Mogočno so doneli gosposvetki zvonovi, ko smo se v veliki procesiji za našim romarskim križem bližali Marijinemu svetišču. Tu nas je pred glavnimi vrati sprejel domači gospod župnik in tako smo blagoslovljeni stopili v materino hišo, v kateri je središče prekrasni oltar. Mnogi izmed nas še niso videli take gotске stavbe. V tej lepi in zgodovinski cerkvi smo doživeli ta večer in drugo jutro tiste življenjske trenutke, ki se jih človek vedno rad spominja, z besedo pa jih težko izrazi. Govorila sta nam odlična koroška pridigarja, g. župnik Čebulj in g. župnik Molnar. Oba sta tako globoko polagala božjo besedo v naše duše, da smo bili prav vsi zadovoljni in smo po veliki večini vsi opravili romarsko navado ter prejeli svete zakramente.

Po skupni sveti maši smo obiskali zgodovinski vojvodski prestol na Gosposvetškem polju. To je bilo zopet doživetje zase. Človeku se sicer ob takih spomenikih radi sedanjih krivic vrine v dušo žalost, a kljub temu odhaja srečen, zadovoljen, ponosen.

Z nedeljskim kosilom smo začeli drugi del našega sporeda: izlet. Saj smo vam povedali prej, da veselja ne bo manjkalo in da bo naše romanje obenem tudi vesel izlet. Oznanila je to izletniško veselje pri skupnem kosilu naša narodna pesem, ki se je dobri dve uri razlegala po veliki dvorani. Vse je bilo, harmonikar in dirigent sta se pošteno potila, mi pa smo peli kakor še nikoli na naših dosedanjih skupnih romanjih. Isto se je zgodilo popoldne, ko smo obiskali Zihpolje in Podgorje. V obeh vaseh imajo starodavne in izredno lepe Marijine cerkve, za nas Tržačane povsem nekaj novega in izredno zanimivega. V Zihpoljah so imeli ta dan še novo mašo in tako smo tudi mi dobili novomašni blagoslov.

Od Borovelj do Beljaka smo se vpraševali v naših devetih razkošnih pulmanih, kako je to, da je vse na cestah in da nas vsi pozdravljajo. V neki vasi za Šent Jakobom so nam kar cvetje metali skozi okna. Sedaj povemo našim romarjem, da je vsa Koroška vedela za naš obisk, ker so o njem prej pisali v svojih časopisih in izvedeli zanj tudi po radiu. Rožna dolina, vrt božje lepote in veselih ljudi, ki te poznajo iz knjig, iz povesti in sedaj v resnici, bodi nam pozdravljena in s teboj tvoje sestre ob Zilji in v Podjunu! Le v taki lepi zemlji se je mogla roditi najlepša slovenska pesem in ta je naša, naši bratje Korošci!

Bila je že trda noč, ko se je naša avtobusna kolona ustavila na državni meji in bil že ponedeljek zjutraj, ko smo si na devinskem bloku želeli lahko noč. Tako se je končal naš dvodnevi obisk na Koroškem, ki pa je bil tako lep, da ga bomo tam čez dve leti zopet ponovili!

Darovi za Katoliški dom

N. N. - Gorica - - - -	500.-
Andrej Mak - Sele (Koroška) »	800.-
Marijan Čej Milost - Gorica »	3.000.-
Mr. A. Hrast - Avstralija »	2.000.-
Mr. M. Merjen - Avstralija »	1.000.-
D.B. - Gorica, za mes. avgust »	1.000.-
J. F. K. - Gorica - - - »	500.-
K. J. - Rupa - - - - »	600.-
Rešič Ivan - Gorica - - »	2.000.-
Kodelja Vera - Gorica - - »	1.000.-
K. T. - Gabrije - - - - »	1.000.-

Nov kovan denar v Italiji

Namesto dosedanjih prevelikih in zato nerodnih kovancev po 5 in 10 lir, ki so se jih državljanji prav zaradi tega branili v prometu, je država dala med ljudi manjše in pripravnije kovance po 5 in 10 lir. Petlirski je še nekoliko manjši od dosedanjega za 1 liro in ima na naslovni strani upodobljeno ribo; desetlirski je nekoliko manjši od dosedanjega za 2 liri in ima na naslovni strani upodobljena dva pšenična klasa.

Stari kovanci bodo potegnjeni iz prometa 31. 12. 1953, nato jih bo mogoče menjati samo na uradni banki. Drobniž od 1 in 2 lir bo menda ostal le papiraat.

Iz življenja Cerkve

Kardinal Stepinac težko bolan

Ves katoliški svet se zanima za zdravstveno stanje kardinala Stepinca. Dne 25. julija sta dospela iz Amerike dva odlična zdravnika, prof. Rusie, ravnatelj klinike iz Chicaga in prof. Lawrence iz univerze v San Franciscu. Pristala sta na letališču v Zagrebu, kjer sta bila sprejeta od ameriškega konzula za Hrvaško in od tajnika kardinala Stepinca. Ameriška strokovnjaka sta prinesla s seboj radioaktivni fosfor, katerega je podaril ameriški Center za atomsko energijo, in s katerim mislijo zdraviti težko bolnega kardinala. Imela sta že posvet s tremi zdravniki, ki so do sedaj zdravili kardinala Stepinca. Dr. Bogičević, ki je že več kot dvajset let osebnim zdravnik kardinala, je izjavil, da je kardinalova bolezen, tako zvana »polycitemia rubra vera« zelo resna in redka bolezen, povzročena od nagle neprestane množitve rdečih krvnih stanic. Izjavil je tudi, da bi se ta bolezen uspešno lahko zdravila le v kakšni zagrebški kliniki, a da kardinal noče prosi oblasti za premestitev iz rojstnega kraja, kjer je po navidezni pomilostitvi še vedno zastražen.

Ker pa je zdravstveno stanje bolnega kardinala zelo resno in lahko vsak hip nastopijo težke komplikacije, je upanje, da bodo oblasti same poskrbele za prenos bolnika v zagrebško kliniko.

Medtem pa so vasice Krasie močno zastražili. V obsegu 5 km od vasice so postavljene straže in nihče se ji ne sme približati, če nima posebnega dovoljenja.

Blazna dirka vzpenjače brez zavor

Špansko katalonsko mestec Minostrol je bilo priča težke nesreče, ki je žalostno zaključila veliki praznik sv. Jakoba, ki ga verni Španci tako zelo časte. Samostan na 1200 metrov visokem hribu Montserrat je bil ta dan cilj premmnogih romarjev, ki so se s vzpenjačo v kratkem času povzpeli na to višino. Nepredvidnost uslužbencev, ki so v vozove natrpali prekomerno število romarjev je zakrivila, da se je utrčala zavora voza, kjer je bilo natlačanih

120 romarjev. Začela se je blazna tekma navzdol. Nesreča se je od minute do minute še stopnjevala, ker je pokvarjena vzpenjača zadela na svoji blazni poti na ostale tri vozove in jih potegnula s seboj. Mnogo potnikov si je hotelo rešiti življenje s tem, da so poskakali z vozov. Trije od teh so se ubili. Ko so vozovi prigrmeli v dolino so izpod ruševin potegnili 7 mrtvih in na stotine ranjenih. Le izredna prisotnost duha sprevodnika zadnje vzpenjače, ki je z natančno preračunano kretanj u-stavil svoj voz, je preprečila še hujše posledice težke nesreče.

Družba britanskik katoliških pisateljev in časnikarjev

Pred kratkim je imela v Londonu svoje letno zborovanje Družba sv. Frančiška Saleškega, družba britanskih katoliških pisateljev in časnikarjev. Na zborovanje so se zbrali mnogi vidni predstavniki tiska držav Združenega kraljestva, še več manjših urednikov in sodelavcev najrazličnejših listov in revij, ki izhajajo v Veliki Britaniji, in nekaj vodilnih umetnikov britanskega sveta.

Družba Sv. Frančiška Saleškega je bila ustanovljena komaj leta 1945. Spodbuda zanje je prišla iz londonske Fleet Street, ki je domovina britanskega časnikarstva. Ena sekcija družbe ima tukaj tudi svoj sedež. Njeni člani se shajajo po enkrat na mesec v znameniti gostilni »Pri petelinu«, v katero je zahajal tudi Charles Dickens. Menda ni britanskega lista, ki bi ne bil zastopan na teh sestankih, kajti nobeno ravnanstvo lista se v Veliki Britaniji ne zanima za prepričanje svojih sodelavcev, ampak gleda le na njihovo strokovno sposobnost.

Med člani Družbe je tudi znani katoliški pisatelj Hilaire Belloc, ki se zaradi starosti ni udeležil zborovanja, a so ga lansko leto izvolili za častnega predsednika Družbe. Ta je pred par tedni umrl.

Družba Sv. Frančiška Saleškega ima stike z mnogimi organizacijami časnikarjev in pisateljev v raznih deželah. Včlanjena je tudi v Mednarodni zvezi katoliških časnikarjev, ki ima svoj sedež v Parizu.

IZJAVE KARDINALA STEPINCA ameriškemu novinarju Trandl Lessingu

Tiste dni, ko se je Josip Broz - Tito vračal iz obiska v Londonu, so jugoslovanske oblasti presenetile svet z novim udarcem proti kardinalu Stepincu. Sklenjeno je bilo namreč, da v bodoče kardinal ne sme več sprejemati obiskov. Formalni povod za to odločitev so bile izjave, ki jih je kardinal podal ameriškemu novinarju Trandl Lessingu. Bile so nato objavljene v zelo razširjenem ameriškem magazinu (listu) »Catholic Digest«. Kratka vsebina teh izjav je sledeča:

1. Nisem mogel iti v Rim po kardinalski klobuk. Pa tudi nisem hotel. Saj vem, kaj bi se zgodilo z menoj. Leta 1945 je moj tajnik pospremil v Rim takratnega apostolskega vizitatorja msgr. Marceneja. V Rim je lahko šel, za povratek pa mu niso dali dovoljenja. Z menoj bi se zgodilo isto.

2. Ostal bom tu (v Krasici), če je potrebno, do smrti. Katoliška Cerkev v vzhodni Evropi in Rusiji potrebuje duhovnikov. Nisesar se mi ni treba bati. Če sem bil blizu smrti. Ljudi se ne bojim.

3. Mi ni znano, ali je hotel Vatikan z mojim imenovanjem napraviti »politično potezo«. Tudi mi ni znano, ali me je sv. oče pričakoval v Rimu. Imam namreč zelo malo stika z zunanjim svetom. Vem le eno, da moram narod podpreti v času stiske. S tem, da sem imenovan za kardinala, se v mojem življenju ne bo ničesar spremenilo. Moja edina pomoč je Bog.

4. Po dolgih letih borbe sem našel v tej vasi, ki je moja rojstna vas, relativen mir. Vas se od moje mladosti ni dosti spremenila. Za časa vojske je mnogo pretrpela. Leta 1944 je nemška bomba poškodovala farno cerkev. Popraviti je ne moremo, ker je zbiranje v cerkvene namene prepovedano.

5. Ljudstvo je dobro in neizprosno v svoji zvestobi do vere. Nihče se ne ni v naši vasi včlanil v poljedelsko zadruzo. Tu v Krasici bi vlada ne mogla nastaviti svojih generalnih vikarjev, kot se je to zgodilo na Madžarskem. Ljudstvo bi jih preziralo in pljuvalo v obraz. Dobro ve, da samó papež lahko imenuje generalne vikarje. Zato se počutim mirnega in varnega sredi tega ljudstva.

6. Policija me nadzira podnevi in ponoči. Kdor pride k meni, je strogo preiskran in natančno legitimiran. Po prekinitvi diplomatskih stikov z Rimom skoro nimam več

obiskov. Celo škofu Lachu, ki upravlja v moji odsotnosti zagrebško nadškofijo, so ta teden onemogočili obisk. Zdi se, da se oblastem zdijo vsi ti obiski že prestevilni. Kajti k meni so prihajali duhovniki, politiki in novinarji iz vsega svobodnega sveta. Toda prepričan sem, da niso doumeli, kaj se to pravi, biti jugoslovanski podanik.

7. Trdim znova, in bom trdil vedno, da položaj katoliške Cerkve ni niti za las boljši od onega v boljševiški Rusiji in drugih satelitskih državah. Pravijo, da jugoslovanska demokracija priznava svobodo vere. Zakaj pa nadzirajo vse tiste, ki se gredo v cerkev? In zakaj podvzemajo disciplinske mere proti državnim uslužbencem, učiteljem, zdravnikom, častnikom, ki hodijo v cerkev? Ali je to svoboda?

8. Prepričan sem, da je ogromna večina duhovnikov, ki so člani duhovniških društev pod vodstvom države, vstopila v ta društva pod silnim pritiskom. Dokaz za to je primer ljubljanskega škofa, ki so ga polili z bencinom in nato zagnali, tako da je dolgo časa visel med življenjem in smrtjo. To so metode ustrahovanja in nasilja.

9. Znano mi je, da se država hvali, koliko milijonov dinarjev je potrosila za popravila cerkva in umetniških spomenikov, ki so bili pokvarjeni za časa vojne. Če je kaj popravila, je ta denar že zdavnaj dobila nazaj, ker je nastavila nemogoče davke. Zapolnili so cerkvam vse premoženje, pri tem pa davke pustili nespremenjene. Duhovniki so morali prodati svoje osebne predmete, toda za nje se ni treba bati: kmetje ne bodo nikdar pustili, da njihovi dušni pastirji umrjejo od lakote. — Pa tudi če bi država popravila vse cerkve, naj ve, da mi ne potrebujemo toliko cerkv; nam je potrebna svoboda verske vzgoje.

10. Jugoslovanske oblasti so ustanovile neki Odbor za verska vprašanja, ki naj o-mogoči nekak kompromis med Cerkvijo in državo. Za nas katolice tak odbor ne pomeni nič. Naši škofje so samostojni. Ne poznam niti enega škofa, ki bi bil voljan delati take kompromise v današnjih okoliščinah. Izjema bo samo msgr. Ritig, ki je predsednik omenjenega Odbora. Ta Odbor bi mogel storiti kaj pametnega le tedaj, če bi bil poverjen od sv. očet. Vztrajali bomo zato na dosedanjem stališču, dokler sv. oče drugače ne odloči.

Novo pismo iz Trsta

Trst, 28. julija 1953.

Preživljamo letni čas »kislih kumarcev«, toda letos je zelo bogat na zanimivih dogodkih. Lahko bi vam pisali, kako se je sredi občinske seje splasil naš župan g. inž. Bartoli ter zbežal v Rim k svojim gospodarjem. Ulice, kjer je včasih ob kakih nacionalističnih izgrelih viselo nekaj italijanskih trobojnic, so mu postale nezveste ter so v znak nezadovoljstva ostale zatemnjene v večernih urah, kot bi bili sredi vojne. Znano vam je tudi, kako se je italijanska javnost razburjala ob prihodu slovenskega podministra Beblerja na tržaski semenj. Zakaj k njemu so šle razne slovenske organizacije in mu razložile, da je vse hujše zatiranje Slovencev v področju A kot zatiranje Italijanov na področju B. Saj smo imeli še dovolj zbranega grada od obiska socialistične internacionale in smo lahko še podministru Beblerju dali nekaj pritožb. Podminister Bebler je sicer komunist. Zato pač ni pritegnil našega zanimanja. Toda prišel je iz Ljubljane, ki je prestolnica sosednje slovenske republike. Ljubljana pa je bližje Trstu kot Rim. Doslej so hodili v Trst samo ministri in podministri iz Rima. Tu v Trstu živi celo 21 italijanskih ministrskih višjih uradnikov, ki jih je poslal k nam De Gasperi. Pa smo si misli: Ali ne bi smeli tudi mi stopiti k Beblerju, da pokažemo, da Trst ni več Italija.

Posebno pa je razburilo italijanske nacionalistične kroge, da smo govorili z Beblerjem o zatiranju slovenskega šolstva v Trstu. To vprašanje ni edino, ki nas žuli. Žuli nas toliko stvari, da bi morali izdajati za svoje pritožbe dnevni politični list. Toda nekatere šolske zadeve so zelo nujne. Predložili smo jih na pristojnem mestu ponovno v pretres. Celo naš glavni prof. Fadda nam je zagotovil, da je celo on sam poslal naše šolske zadeve v pregled samemu guvernerju gen. Winterton-u, kateri je odslej edini merodajen v presoji naše pravde. Toda mi nismo držali križem rok in smo skušali tudi izvolati, kako je g. prof. Fadda osvetlil naše želje in pritožbe. Evo vam tukaj nekaj zgledov.

Pritožili smo se najprej, da je g. prof. Fadda ukinil slovensko okrožno nadzorništvo, to je edino oblast, po kateri smo imeli Slovenci majceno soudeležbo pri upravi slovenskih šol. G. prof. Fadda pa se zagovarja, da slovensko okrožno nadzorništvo ni moglo biti ukinjeno, ker sploh ni nikdar obstajalo. Zavezniška vojska uprava je o tej zadevi bolje poučena. Ko so zastopniki slovenskih političnih in strokovnih organizacij zahtevali od Zavezniške vojske uprave, da se ustanovi posebna Višja šolska uprava za slovenske šole, je odgovorila vojska uprava, da je to nepotrebno, ker itak deluje pri »Višji šolski upravi« (Sovrintendenza scolastica) slovensko okrožno nadzorništvo, ki vrši iste funkcije, ki jih ima Višja šolska uprava.

Vojska uprava tudi ni mogla drugače odgovoriti. Saj je ta uprava imenovala doslej dva slovenska okrožna nadzornika, in sicer leta 1945 najprej dr. Zitka Vladimira, potem pa prof. Edvarda Mizerita. Ta dva sta imela naslov »okrožni nadzornik«, »ispettore di zona«, »area school inspector«, z izrecnim pristavkom: nadzornik za slovenske srednje in osnovne šole.

G. prof. Fadda pa se še nadalje opravičuje: Če mislite, da bi bil dosedanji slovenski okrožni nadzornik res odžagan, se motite, kajti on je še vedno na svojem mestu in položaju in vrši iste funkcije, ki

so mu bile v začetku poverjene. Seveda to ni res. Zakaj tisti okrožni nadzornik se imenuje danes svetovalec. Prej je okrožni nadzornik popolnoma samostojno reševal vse akte, ki so zadevali slovensko šolo, saj so bili vsi pisani v slovensčini, njegovo mnenje v teh zadevah je bilo odločilno. Zdaj je na mestu nadzornika »svetovalec«. Za mnenje tega svetovaleca se nihče ne čuti dolžnega vprašati in res tudi nihče ne vpraša. Če pa stopi ta svetovalec sam kot nepovabljen gost k g. superintendentu ali drugim šolskim oblastnikom, ga ti sprejmejo kot vsakega drugega državljana, samo s to razliko, da z večjo nervoznostjo pokažejo, da bi se ga radi čimprej odkrili.

G. prof. Fadda se izgovarja, da je hotel funkcije okrožnega nadzornika za slovenske šole bolj točno precizirati. Prepovedal se mu je zlasti vtikati v zadeve slovenske osnovne šole in v poslovanje upravnih uradnikov pri višji šolski upravi. To je dragoceno priznanje. Prej je bila uprava slovenske šole nekako združena v slovenskem šolskem nadzorništvu ter je to delalo vsaj videz samostojne šolske uprave. Zdaj je prof. Fadda to upravno enotnost zdrobil tako, da je poslovanje osnovne šole popolnoma ločil od območja slovenskega »svetovaleca«. Prepovedal mu je vsako zanimanje zlasti za poslovanje računskega oddelka, ki je za slovenske in italijanske šole skupen. Čudna logika! To bi bilo upravičeno, če bi imele slovenske šole svoj lasten računski oddelk, pa ga nimajo. Če se hoče šolnik pozanimati, kako je z njegovo plačo, ne sme tega storiti preko slovenskega svetovaleca, temveč se mora obrniti neposredno na pristojno italijansko gospodino.

Se en zgled bomo navedli, kako je prof. Fadda pojasnil svojim predstojnikom naše šolske zadeve. Mi se med drugim pritožujemo, da je v komisijo za slovenske učbenike imenoval poleg Slovencev tudi italijanske šolske veščake. G. prof. Fadda pa pravi: Ta komisija je sestavljena iz samih Slovencev in ljubiteljev slovenskega slovstva. Ta komisija sestoji iz petih oseb. Kateri so Slovenci? Najprej ravnatelj Perhau Rudolf in prof. Blasina Marija. Tema dvema ne bomo oporekali pripadnosti slovenskemu narodu in poznanja slovenskega jezika in kulture. Toda v komisiji so še tri druge osebe. In sicer: g. prof. Wolf Giusti, ki je profesor za ruski jezik in za slovansko slovstvo, g. Romeo Colognati, ki je docent za slovenski jezik, toda ga tako obvlada, da ga predava v italijansko. Potem je še nadzornik Enrico Medich. Kdo je ta gospod? Pod fašisti je izvajal na našem ozemlju proslulo Gentilijevo reformo, ki je uničevala naše šole in zaradi katere je veliko naših učiteljev moralo v Kalabrijo in Sicilijo, mnogi pa so se morali umakniti v Jugoslavijo. Tega gospoda Medich-Medici je sam prof. Fadda odlikoval pred predstavniki slovenskih strokovnih organizacij s častnim nazivom »fascistone«. Ne moremo ob tej zadevi mimo, ne da bi se obrnili naravnost na vojaško upravo z vprašanjem: kaj bi rekli vi Angleži in Amerikanci, če bi vam kdo imenoval v komisije za izdajo vaših učnih knjig poleg Angležev in Amerikancev ter poleg izdajalcev vaših narodnih zadev kak »ljubitelja« vašega slovstva, na primer Holandca, Danca ali Nemca.

G. prof. Fadda pa hoče prikazati tisto komisijo za izdajo slovenskih učbenikov za zmožno življenja. Pravi, da je že izdala v marcu letos prvo učno knjigo, in

sicer »Geometrijo« izpod peresa ravnatelja Perhauca. Toda istočasno trdi, da je bila tista komisija potrjena šele 2. maja 1953. Gotovo je potem imela svojo prvo sejo tista komisija pozneje. Tista Perhaučeva geometrija pa je bila seveda pripravljena za tisk in v tiskarni že leto dni prej.

V dokaz, da upravljajo Slovenci svoje šole sami, navaja prof. Fadda celo dejstvo, da so pri Višji šolski upravi in pri Vzgojnem uradu nastavljeni slovenski vratarji in slovenske tiparice. Ne pove pa, da je med temi celo eden, ki je radi prenapetosti ondotnih italijanskih uradnikov tako zastrašen, da se ne upa s slovenskimi strankami slovensko govoriti.

Upamo, da bo g. gen. Winterton uvedel temeljito preiskavo, preden bo nasel izgovorom g. prof. Fadda, ki želi po naročilu rimske vlade polagoma izriniti slovenske šole najprej iz tržaskih mestne občine, potem pa tudi iz okoliških vasi. Zapadnim zaveznikom je mnogo na tem, da pride med Italijo in Jugoslavijo do sporazuma

glede tržskega vprašanja. Toda najlepši primer, kako želi priti rimska vlada do tega sporazuma, je postopanje njenega emisarja prof. Fadda s slovensko šolo. Naj bo tedaj Jugoslavija skrajno oprezna, preden nasede italijanskim obljubam. Italijanski demokristjani v Trstu so ob nastopu njegove osme vlade poslali De Gasperi-ju pozdrav, v katerem pa so izrazili željo, da bi se onih 21 višjih rimskih funkcionarjev prilagodilo potrebam tržskega mesta. To se pravi: Naj ti dosedanji odidejo in prevzamejo njih mesto drugi, seveda tržski ljudje. Ali ni to migljaj tudi za g. gen. Winterton-a, da preudari, ali je delovanje g. prof. Fadda v Trstu še v korist svetovnemu miru.

Ob zaključku teh misli pa je treba zaklicati vsem slovenskim staršem: Danes je položaj Italije drugačen, kot je bil lani ob začetku šolskega leta. Vaši otroci se šolajo za to, da bodo imeli lepšo bodočnost vse življenje. Položaj ob Jadranu se jasni. Zato kličemo: Vsi slovenski otroci v slovensko šolo!

BLAGOSLOVITEV NOVEGA ZVONIKA V DOLINI

Vsem prijateljem »Kat. glasa« sporočamo veselo novico, da se bo v nedeljo 9. avgusta popoldne vršila slovesna blagoslovitev novega zvonika. Že na sliki je lep kakor vidite, ko ga boste pa videli v resnici, boste tudi vi mnenja, da novi zvonik v Dolini ni navadna krajevna zadeva, ampak stvar, ki zasluži pozornost širše javnosti. Na vrhu 35 metrov visokega zvonika se dviga dvometrski križ, ki so ga postavili na mesto v sredo 17. junija. Tedaj so bila glavna zidarska dela končana, sedaj pa je končano vse; v teh dneh bodo še namestili v zvonik nove zvonove in tako bo zvonik čakal svoje krstne nedelje 9. avgusta, ko ga bo v našem skupnem veselju blagoslovil tržaski škof. Točen spored velike slovesnosti bomo objavili v naslednji številki.

Vljudno vabimo naše sosede s Krasa in iz Trsta, pridite in z nami delite veselje, ki napolnjuje vso veliko dolinsko župnijo. V prvi vrsti se želimo z to našo popolnoma cerkveno slovesnostjo zahvaliti do-

bremu Bogu za srečno dograditev težkega dela in prav tako se zahvaliti vsem oblastem, ki so darovale blizu deset milijonov za to izredno delo.

Vsem, ki nas boste v nedeljo 9. avgusta obiskali, kličemo na veselo svidenje!

GOSPODARSTVO

Žeja in nje gašenje

Če naše telo izgubi del vode, občutimo žejo. Zahrepenimo po osvežujoči pijači.

Vodo pa izgublja naše telo vedno, tudi v zimskem času. Tudi pozimi se namreč potimo, ker je potenje bistveni del kožnega dihanja. S točnim merjenjem se ugotovi, da odrasel in zdrav človek izloči

skozi kožo dnevno vsaj 2 litra potu, ki je sestavljen predvsem iz vode. Pot pa izločajo znojne žleze, katerih je na koži človeka nad 2½ milijona.

S potenjem pa ne izločamo samo vode, temveč tudi različne soli. Gotovo si že pokušal kapljico lastnega znoja in ugotovil, da je slan. Slanost potu zavisi predvsem

od naravne kuhinjske soli, katero smo užili s hrano. V vsaki hrani je nekaj kuhinjske soli, četudi nismo dotične hrane posebej solili. V izločenih snoveh potom potenja pa ni samo kuhinjska sol (natrij in klor), temveč so tam še druge.

Poleg vode in soli izločamo s potenjem tudi različne dišavne snovi, ki pa se lahko spremenijo tudi v smrdelce. Čez kratek čas ni noben pot blagodišeč, temveč postaja eden bolj odvraten. — Vsak človek izloča različne dišavne snovi in po teh snoveh spozna pasji nos svojega gospodarja. Koder človek hodi, povsod zapusti trohico jeh izločenih dišavnih snovi, ki omogočijo policijskemu psu, da zasleduje in končno odkrije zločinca.

Kot rečeno, se človek stalno poti. Najhujše seveda, če ga obdaja visoka toplota ali pa če vrši neko telesno delo.

Obilnejšemu potenju odgovarja tudi hujša želja, globlje hrepenenje po pijači.

GAŠENJE ŽEJE

Kje občutimo žejo? Od naših telesnih organov žejo najbolj občuti grlo; če je to suho, potem je človek res žejen. Kaj naj naredi?

Če hoče debeluhar izgubiti nekaj kil, potem naj žejo kolikor mogoče potlači, na noben način pa ne sme zlempati mnogo pijače. S potlačitvijo žeje bo njegovo tkivo (meso) izgubilo mnogo vode, mnogo vlage in ohlapnost bo izginila. Če pa bo izgubljeno vodo takoj nadomestil s pijačo, bo njegovo telo postalo še bolj ohlapno.

Za pravilno gašenje žeje ne smemo piti preobilnih količin pijače. Kot rečeno, čutimo žejo predvsem v suhem grlu. Če grlo ne bo več suho, ne bomo imeli takega občutka žeje. Grlo pa osvežimo lahko z malim požirkom vode. Lahko pa z vodo tudi samo grgramo in potem izpljunemo in žeje ne bomo občutili več. Planinci in popotniki držijo navadno v ustih svežo travnatko bilko, ki izzove izločanje sline, ta pa ovlaži grlo in prežene občutek žeje.

Velike množine popite vode niso pravo sredstvo za gašenje žeje, ker nismo s potenjem izgubili samo vode, temveč tudi soli. Najslabša pa je zelo mrzla voda: ta za trenutek res ohladi, a od take vode imata dobiček le zobozdravnik in zdravnik za notranje bolezni, ki mora zdraviti pre pogosto povzročene želodčne katarje in driske.

Zelo primerne za gašenje žeje so tekočine, ki vsebujejo mnogo ogljikove kisline. Pivo, pa moramo izvzeti od teh pijač, ker dela potem človeka lenega. Boljše so različne sodavice, najboljše pa pijače iz sadnih sokov s sodavico: v teh je je tekočina, ogljikova kislina, so različne soli, ki nadomeščajo izgubljene s potenjem, in je nekaj sladkorja, ki je oživljajoča hrana. Alkoholne pijače niso za gašenje žeje in tudi mleko ne, ker je pregosto; kvečjemu nekoliko kislo.

Izborna sredstvo za gašenje žeje je nekoliko slana, drugače čista voda. V vsakem litru vode raztopimo po 5 gramov kuhinjske soli, ki se niti ne pozna. V plavljih in kjer je na delovnem mestu visoka toplota, si tako gasijo žejo. — Zelo dober je tudi krop: v litru vrele vode raztopiš vrhano žličko sladkorja, potem pa napolniš kozarec na 4/5 s to raztopino, ostalo 1/5 pa z vinom.

Za revnega človeka pa ostane kot edino sredstvo za gašenje žeje vedno le voda: ta naj ne bo mrzla in ne gorka, pijmo jo pa le v malih požirkih in nikdar hkratu večjih količin.

Poslušajte versko uro na radiu Trst II. vsako nedeljo ob 9.30!

WILHELM HÜNERMANN:

27

Oče Damijan

Zapel je srebrni zvonček. Beli oče je v bleščeči se obleki pristopil k oltarju in dva rjava dečka v rdeči in snežnobeli obleki sta s sklenjenimi rokami šla pred njim. Pričela se je sveta daritev, o kateri Kanaki vedo, da v podobi belega kruha Bog sam daruje svoje Telo in v zlatem kelihu svojo presveto Kri za njihove duše.

In petstoglavna množica ljudi, ki so stali v cerkvi, in oni, ki so ostali zunaj, so padli na kolena in mir je ležal nad njihovimi glavami, dokler ni nato zadonela pesem v pozdrav nebeski Materi in hitela k Naši ljubi Gospe na oltarju.

Ne daleč od kristjanov pa je stalo nekaj poganov in puritancev. Pogani se niso mogli načuditi, da Bog, ki ga njihova vera odeva le v grozo, prebiva tukaj v toliki ljubkosti in lepoti. Sektijci pa so nehoti morali misliti na temno žalost, ki vlada v njihovi hiši božji, ki ne pozna ne svetlobe ne luči.

»Vi imate mater!« je šepnil puritanec nekemu verniku.

Zdaj se je pater Damijan obrnil in govoril v jeziku svojih rjavih otrok. Govoril je o tistih dneh, ko je sveto daritev obhajal še v neki tesni, travnati koči.

»Zdaj pa ima Bog svojo hišo, svojo lepo, krasno hišo, ki so mu jo sezidali njegovi otroci, in Bog je vedno med vami in njegova rdeča luč ne bo nikdar več ugasnila v vašem gozdu. In Mati je med vami. Samo ona slika stoji na oltarju. A Mati Marija je vedno pri vas.«

Toplo so otočanom sijale oči. Ko pa je pater nato govoril o prečisti Devici, o Brezmadežni, ki ima danes svoj god, kdo naj to razume? Pater se je zamenjal, da bi svojim otrokom prikazal čistost in nedolžnost v njenem nebeskem sijaju. Ni žlo. Začudeno so ga gledali. Niso ga razumeli, kajti na teh otokih ne poznajo deviške čistosti. Šele ko je beli oče govoril o Materi, so jim znova zažarele oči in so mu vneto kimali.

Mati — to besedo razume ves svet!

Marsikatero zrno pada na mehka, dobra tla. Drugo pa ostane vsejano na prihljem lavinem pesku. Kako more vzkliti seme na granitu? »Morda« si je mislil pater, »če bi bil tako pobožen in goreč kakor arški župnik. Svetniška ljubezen omehča najtrši

kamen.«

Po sveti maši so se otočani prerili do oltarja, prijemali Mater božjo za roke in ji metali cvetja v naročje. Neka mati je prinesla svojega otroka h krstu. Bila je deklica in naj bi se imenovala Marija. Vir žive vode je obil otrokovo čelo. Še eno pesem so otočani zapeli svoji Materi.

A hipoma so se zgrozili. Kaj je bilo to? Zamolklo grmenje je prihajalo iz daljave kakor bližajoča se nevihta, grozna in pošastna. Lahko se je potresala zemlja. Luči v rdečih oljenicah so nemirno plapolale.

»Pélé! Pélé! Boginja se srdi, ker smo Bogu belih sezidali cerkev. Gorje! Gorje! Boginja bo nad nas razlila ožogjeno morje.«

Vedno glasnejše je postajalo grmenje v daljavi in vedno hujše se je tresla zemlja. Tedaj so otočani zmetali proč cvetne vence, ki so jih bili prinesli na čast Kristusu Bogu. Zbegani so hiteli v svoje koče. Zena je pritiskala novokrščeno dete na svoje srce. Oči so ji plamtele od strahu. A njene ustnice so zaupno molile:

»Aloha Marija!«

Pred zapuščenim oltarjem je klečal pater Damijan de Veuster. Imel je solzne oči. Ali je res moral dan, ki ga je tako lepo začel, s tako grozo končati? Kdo naj pre-

žene ubogim ljudem strah, ki mori njihove duše in evetoči otok spreminja v pekel?

»Povej mi, Mati, kaj naj storim?« je molil misijonar z dvignjenimi rokami. »Vem. Na tej zemlji mora sejati svetnik. Daj mi sveto srce, Marija!«

Ves dan je grmela gora. Grozeče je dvigal vulkan Kilauea svoj temni vrh nad otokom. V njegovem žrelu je vrel Halemau-mau, lonec peklenskega ognja. Črni oblaki so se kakor pošastni ptiči spreletavali nad otokom.

Pater, ki je stopil v to in ono kočjo, da bi pomiril zbegane ljudi, je videl povsod le pladne ali celo sovražne obraze. Pogani in sektijci so ga gledali prezirljivo ali s prikrito mržnjo. Marsikatera vrata so se zaprla pred njim.

»To je konec!« je vzdihoval pater, ko se je vrnil z brezplodnega obhoda. Nikoli še ni bil tako utrujen in zbit. Ali so se mar nenadoma uveljavili vsi tedni nadloveskega napora in skrbi, šest mesecev trdega dušnopastirskega dela med temi divjnimi ljudmi? Ali ni do zdaj vsega smeje se prenašal?

Telo in duša sta kričala po počitku!

Zadnji dve noči je pater prečul ob postelji vročnega otroka. Ko je hotel danes

zjutraj pogledati tja, je našel zaklenjena vrata.

Mir! Mir! Spanje!

Ko bi le mogel spati na tresoči se zemlji! Nenadoma je misijonar prestrašen planil pokonci. Zunaj je nekdo kričal v največji stiski. Divje so udarjale pesti na vrata. Ko je Damijan odprl, je zagledal pred seboj ženo z razmršenimi lasmi, ki je blazno buljila vanj, mater, ki je zjutraj prinesla otroka h krstu.

»Makua Kamijano!« je kričala žena, se vrgla pred duhovnikom na tla, obupno vila roke in ga grabila za suto. »Moj otrok! Oče je z njim odjezdil proč. K Halemau-mau! Zrtev za Pélé!«

Pater je razumel. Groza mu je stisnila srce. Lastni oče je otroka izrgal iz zibel, da bi ga daroval boginji Pélé v hiši večnega ognja. Hotel je potolažiti jezo pošasti s tem, da bi vrgel novokrščenca v njeno plamtečo žrelo. Gotovo je imel tu vmes prste stari čarovnik »Črni Haie«.

»Prinesel ti ga bom nazaj!« je pater obljubil materi. Nato je zdiral v hlev, pograbil svojega konja, vrgel nanj sedlo in se v divjem diru pognal proti Kilauei. Šest ur pred njim je odjezdil strašni oče, ki je svojega lastnega otroka hotel vreči v

STRŽAŠKEGA

Zahvala Korošcem

Vodstvo tržaškega romanja se v imenu vseh iskreno zahvaljuje mnogim koroškim gospodom, ki so nas tako lepo sprejeli in nam pomagali. Brez vaše velike pomoči bi naše romanje še daleč ne uspelo tako lepo. Iskrena hvala g. kanoniku dr. Blumenu, gg. govornikom in spovednikom, mnogim gg. duhovnikom in laikom, ki so bili vedno z nami in nam napravili zelo veliko uslug.

Ko pridete Korošci na Tržaško, bomo skušali vašo ljubezen povrniti. Slišimo, da pride prva skupina v avgustu, pozneje pa še dve. Vse bomo storili, da se boste počutili med nami tako lepo kakor smo se mi med vami! Hvala vam za vse in na svidenje!

Duhovne vaje v Trstu

Med dekleti je vsako leto več zanimanja za zaprte duhovne vaje. Letos se bosta vršila 2 tedaja duhovnih vaj. *1. tedaj bo v dneh od 8. do 12. septembra pri č. sestrah v ul. Besenghi 6;* namenjen bo zlasti dekletom v službi in kmečko-delavskim.

II. tedaj pa se bo vršil okrog 20. septembra za dijakinje in učiteljice pri č. sestrah v ul. Ginnastica 79. Stroški za 3 dni okrog 2000 lir; ubožnim bo prispevek znižan.

Posamezni deklški krožki naj še sedaj mislijo, kako bi po svojih članicah za duhovne vaje pridobile zlasti doraščajoča dekleta.

Deklška zveza v Trstu

Kolonija Slokad Rigolato

Slovensko Karitativno društvo »SLO-KA-DA« že osmo leto vodi slovenske otroke iz Trsta na kolonije v hribe. 200-240 otrok je vsako leto v povojni dobi uživalo dober gorski zrak, tečno hrano in gorski mir in bilo deležno dobre vzgoje potom te dobrodelne ustanove. — Vsak pameten človek uvidi, da so kolonije današnjemu otroku skoraj nujno potrebne; mnogi čutili na sebi posledice vojne, mnogi živijo v ubožstvu, saj je brezposelnih v Trstu nad 20 tisoč. Mnogi starši ne zaslužijo niti toliko, da bi mogli nuditi otrokom zadostne hrane. Med otroki najdemo precejšnje število sirot ali takih, ki so na slabšem kot sirote, ker nimajo več pravih staršev: število ločenih zakoncev v Trstu je sorazmerno visoko. Tudi stanovanja naših delavcev so v mnogih primerih v mestu zelo revna. Jasno, da taki otroci morajo v kolonijo, ker jo krvavo potrebujejo. Zato dandanes skoraj vse dobrodelne ustanove organizirajo kolonije za otroke.

Nekaj nad 500 slovenskih otrok Tržaškega ozemlja je bilo sprejetih v kolonije, ki jih podpirajo Zavezniki pod kontrolo tržaškega Počitniškega urada. Kolonije organizirajo tri dobrodelne ustanove: Slokad, Vincencijeva Konferenca in Slov. dobrodelno društvo. Slov. dobrodelno društvo ima v prvem turnusu 80 otrok v Devinu, Vinc. Konferenca 70 v Salcu in Slokad 100 v Rigolatu. Rigolato je v Karniji v bližini Sapade in je oddaljen od Trsta 150 km.

KAKO SE GODI NAŠIM OTROKOM V KOLONIJI V RIGOLATO? Vsem otrokom je zagotovljeno vse, kar mora imeti slovenski otrok: dobra hrana, počitek, zabava in krščanska ozgoja. Hrano imajo petkrat na dan, kolikor potrebujejo. Ponoči spijo 10 ur, popoldne počivajo dve uri. Dvakrat

na dan gredo na sprehod. Zabavo imajo ob vseh prostih urah: deloma jo poskrbe učiteljice, nekaj pa si je otroci sami pripravijo, saj so v tem pravi mojstri. Ko je vreme naklonjeno, zbeže daleč od kolonije na večdnevne izlete. Tega se otroci najbolj veselijo.

Otroci govorijo slovensko: jasno! Pojo slovenske pesmi: gotovo! Saj so Slovenci! Spoštujejo vse druge ljudi, ki ne govorijo našega jezika. Do nobenega ne čutijo mržnje, nasprotno, vse ljubijo. Tako velepa zdrava pamet in krščanska vera! Hvaležni so prebivalstvu, ki jih sprejme v svojo sredo. Toda za ceno hvaležnosti ne morejo in ne smejo zatajiti svojega jezika in petja v svojem jeziku!

V koloniji otroci molijo; enkrat na teden (ob nedeljah) gredo k sv. maši; vsaj enkrat tedensko prejmejo sv. zakramente. Tako kot so doma delali. Letos je počitniški urad zahteval, da organizatorji kolonije pismeno zagotovijo, da bodo otrokom dajali tudi versko vzgojo. Tako je prav! Prav tako bi morali zahtevati vsi tisti starši, ki svoje otroke pošiljajo v slovenske kolonije, kjer pa otroci nikoli ne molijo, nikoli ne gredo k sv. maši, nikoli ne slišijo besedice o Bogu. Oktobra bodo ti ubogi otroci pripovedovali, da niso smeli k maši, da so molili skrivaj, potih. Bolje bi bilo, da bi starši take kolonije odklonili. Oblasti na tržaškem bi morale poskrbeti, da bi slov. dobrodelne ustanove lahko sprejele dosti več otrok v kolonije. 500 otrok je premalo za celo S.T.O. Jasno, da gredo v komunistične kolonije, če pa je premalo mest v kolonijah Tržaškega ozemlja.

Letos nam vreme precej nagaja, toda ne toliko, da bi radi tega naši otroci izgubili dobro voljo. Do sedaj smo bili, hvala Bogu, obvarovani vsake resne bolezni. Tu pa tam koga pograbi v želodcu, ker je preveč jedel, ali pa mu grlo nagaja, ker je preveč vdan beli pijači: mrzli vodi. Huda sovražnica kolonij: škrlatinka je precej vpljudna; in se drži daleč od kolonije.

Prejšnji teden je obiskal kolonijo g. Petkovšek v imenu slov. tržaškega radia. Posnel je navdušeno petje in pozdrave otrok staršem, da jih ponese po radijskih valovih v slovenske domove. Otroci so to nedeljo nestrno čakali oddajo naša mladina na počitnicah; razočarala jih je, ker je komaj v 1/4 urni oddaji prenašala pozdrave in razgovore iz treh kolonij. Vse premalo za 250 otrok. Prav nič bi ne škodilo, če bi v poletnih mesecih opustili za pol ure zamorsko plesno muziko in posvetili ta čas naši mladini.

V soboto 18. t. m. so »filmali« naše otroke, zato da jih bodo mogli starši v Trstu videti na platnu, kako se brezskrbno igrajo. Lepo je, da se dandanes vsi tako zelo zanimajo za našo mladino in da jo skušajo čimbolj povezati na dom. Taka vzgoja mora roditi dobre sadove.

30. julija se je zaključil prvi turnus te kolonije. Dečki so se z veseljem vrnili domov in prepustili prostor deklicam, ki bodo odpotovali iz Trsta 3. avgusta.

V spomin pravičnemu možu

Pretekli petek so v Trstu položili k večnemu počitku barona *Rudolfa de Rinaldinija*. Z njim je legel v grob eden najbolj znanih in spoštovanih delavcev v tržaškem italijanskem javnem in političnem, po-

sebno katoliškem življenju. Opazovalca je presenetilo nenavadno veliko znanih in neznanih slovenskih pogrebcev, ki so stopali za njegovo krsto.

Toda kdor je vsaj malo poznal pokojnikovo osebnost, njegovo delo in življenje, ve, da je ta zadnji dokaz spoštovanja in priznanja s slovenske strani do njega bil povsem zaslužen in na mestu. Baron Rinaldini je bil kot italijanski politik in javni delavec praktični katoličan zlasti v tem smislu, da je božjo zapoved o ljubezni do bližnjega skušal vedno uveljavljati tudi na narodnostnem področju. Z drugo besedo, bil je eden redkih italijanskih mož, ki je Slovence priznaval pravico do obstanka, enakopravnosti in napredka.

Kot domačin je že v mladih letih spoznal nujnost, da morajo Slovenci in Italijani v Trstu in na Primorskem živeti v strpnosti in slogi, če naj naša dežela uspeva in napreduje. To pa je mogoče samo na podlagi medsebojnega spoštovanja in upoštevanja vseh pravic obeh narodnosti. Da bi to dragoceno in, žal, redko spoznanje lahko v dejanju uresničeval, je skušal Slovence in njihovo bistvo čim bolj doumeti. To

je napravil s tem, da se je dovršeno naučil slovenščine, da je preučeval slovensko književnost in umetnost in da se je kot dolgoletni sodnik po raznih slovenskih krajih poglobljal v duševnost in življenje slovenskega človeka.

Ta spoznanja so po eni strani pomagala njemu do pravičnega in pravičnega stališča do Slovencev. To stališče je skušal po svojih močeh vse do zadnjega tudi v dejanju uveljavljati. Po drugi strani so mu pa ta prizadevanja prinesla spoštovanje in hvaležnost vseh Slovencev, ki so ga spoznali in imeli z njim opraviti bodisi kot s človekom, bodisi kot u radnikom, ki je poleg tega imel še eno in neprecenljivo krščansko lastnost, namreč zlato in odprto srce.

Skratka, bil je pravičen in dober mož, čigar odhod po večno plačilo Slovenci v današnjih razmerah še zlasti obžalujemo!

Prednostne lestvice

Prednostne lestvice prosilcev za poverjenost in nadomestna mesta na slovenskih srednjih šolah za šolsko leto 1953-1954 so objavljene in so na vpogled na slovenski nižji središnji šoli v Trstu, ulica della Scuola Nuova št. 14, od 21. julija do 30. julija 1953 vključno, od 10. do 13. ure.

Z GORIŠKEGA

Važno za dvolastnike

Zveza neposrednih obdelovalcev zemlje sporoča prizadetim kmetovalcem, ki obdelujejo svoja polja v Jugoslaviji in gredo čez mejo z živino, da mora biti ta zaznamovana s črko I. Voli in krave morajo biti zaznamovane z navedenim znakom na rogovi, konji pa na levem kopitu. Vsi prizadeti kmetje naj poskrbijo, da zaznamujejo do 27. julija s tem znakom svojo živino, kajti po tem roku ne bo dovoljen več prehod čez mejo živini, ki ne bo imela teh znakov.

Štiridesetletnica mašništva

29. julija je obhajal v Rupi 40-letnico mašniškega posvečenja preč. g. Karel Reja. Pot mašniškega delovanja ga je vodila s Sv. gore, kjer je imel novo mašo, v Kobari, Breginj, Roče, Ročinj in končno v Rupo. Povsod se je priljubil zlasti s svojim pevskim delovanjem. Bog ga živi še mnoga leta v Gospodovem vinogradu!

Skupno z njim bi obhajal 40-letnico mašniškega posvečenja pokojni g. Peter Butkovič-Domen. Pa ga je Bog poklical prej k sebi. Pokoj njegovi duši!

Goriško romanje na Sv. Višarje

Katoliško prosvetno društvo v Gorici sporoča članom in prijateljem, da bo priredilo v dneh 8. in 9. avgusta dvodnevno romanje na Sv. Višarje. Na programu je tudi obisk milostne Matere božje v Vidmu. Prevoz se bo vršil z avtobusi. Za sedež plačajo člani lir 800. —, nečlani pa lir 900. —. Prijave se sprejemajo na Upravi »Katoliškega glasu« v Gorici, Riva Piazzetta, št. 18 v dopoldanskih urah ali pa pri č. g. Mirku Mazoru, kaplanu na Travniku. Čas za prijavo traja do 4. avgusta. Kdor želi prenočišča s posteljo, naj to izrazi ob prijavi. Prenotišče plačajo udeleženci iz last-

nega. Vabimo, da se romanja udeležite ter se čim prej prijavite.

Program bo objavljen v prihodnji številki »Kat. glasua«.

Ob začetku meseca v Gorici

V soboto 1. avgusta ob 6h sv. maša in predmisljevanje v stolnici.

V nedeljo 2. avgusta ob 8h sv. maša za može in fante pri Sv. Ivanu.

V sredo 5. avgusta ob 8.30 zvečer mesečna pobožnost za matere pri Sv. Antonu.

V petek 7. avgusta ob 6h sv. maša pred izpostavljenim v stolnici in pri Sv. Ivanu. Zvečer ob 8.30 ura čiščenja pri Sv. Antonu.

DEKLETA, NE POZABITE NA DUHOVNE VAJE, KI BODO OD 17. DO 21. AVGUSTA.

Radio Trst II.

Nedelja, 2. avgusta: 8.45 Kmetijska oddaja. — 9.30 Vera in naš čas. — 11.30 Oddaja za najmlajše. — 12.15 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 18.00 Novice iz delavskega sveta. — 19.00 Iz filmskega sveta. — 21.00 Naša mladina na počitnicah. — 21.30 Gounod: FAUST, 1. in 2. dejanje.

Ponedeljek, 3. avgusta: 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 21.00 Književnost in umetnost. — 21.30 Gounod: FAUST, 3. in 4. dejanje.

Torek, 4. avgusta: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Tehnika in gospodarstvo. — 20.30 Aktualnosti. — 21.00 Radijski oder - Camario in Oxfilia: ZBOGOM MLADA LETA, nato Lahke melodije.

Sreda, 5. avgusta: 13.30 Kulturni obzornik. — 18.36 Čajkovski: Romeo in Julija, fantazija. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.00 Slovenske pesmi. — 21.00 Koncert mezzosopranistke Vide Jesihove.

Četrtek, 6. avgusta: 13.00 Pevski duet in harmonika. — 19.00 Slovenščina za Slovence. — 20.00 Koncert sopranistke Ondine Otte. — 21.00 Dramatizirana povest. — 21.30 Slovenski motivi.

Petek, 7. avgusta: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Kraji in ljudje. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 22.00 Iz angleških koncertnih dvoran.

Sobota, 8. avgusta: 13.00 Šramel kvintet in pevski duet. — 13.00 Kulturni obzornik. — 19.00 Pogovor z ženo. — 21.00 Koncert moškega zbora Jadran. — 22.00 Mendelssohn: Koncert za violino in orkester.

PRISPEVAJTE

za † L. Kemperlov sklad!

Vera in naš čas

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« BO GOVORIL V NEDELJO 2. AVGUSTA OB 9.30 GOSPOD ANGEL KOSMAČ O ZADNJI VEČERJI.

DAROVI

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE N. N. iz Belgije 6175 lir. Bog mu povrni obilo!

Tiska tiskarna Budin v Gorici
Odgovorni urednik: Stanko Stanič

FODERAMI PERTOT

TRST, Ulica Ginnastica 22, tel. 95-998

nudi po najugodnejših cenah
vsakovrstne ženske in moške
podloge-modele, priprave za
likanje itd.

ognjeni prepad. Damijan je vzpodbodel konja. Za božjo voljo, da le ne bi prišel prepozno! Sicer bi bilo vse izgubljeno, otrok, misijon, vse!

Na otok je počasi legla noč. V medli svetlobi vzhajajočega meseca se je jezdec le s težavo držal pokonci. Veje v gozdu so ga kakor z biči udarjale v obraz.

Kaj zato? Naprej! Naprej! Življenje otroka!

Jezdil je prek skrivnostno strjenih lavin polj. Na kamenju so izpod konjevih podkev letele iskre. Pekel je preplaval deželo. Zareču kaša se je strdila v bazalt. Globoke razpoke so zevale v tem kamenitem morju. Ena napačna stopinja bi tukaj pomenila konec! Padec na tem bazaltu bi prinesel smrt.

Toda dalje! Dalje! Misijonar ne sme vpraševati po tem! Tisočkrat mora zastaviti svoje življenje za svoje otroke. Dalje, dalje!

»Bog je svojim angelom zapovedal, naj te varujejo na vseh tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da z nogo ob kamen ne zadeneš!«

»Zdaj, angel varuh, pomagaj! Pokaži svojo moč!« je molil misijonar.

In dalje so udarjale podkve po trdi zemlji. Jezdi, duhovnik, jezdi v peklu!

Pot je držala navkreber. Težko je sopihal konj. Pater mu ni smel prizanašati. Trdo ga je vzpodbodel in žival je zdirla navzgor.

A kmalu ni šlo več dalje! Gora je postajala prestirna. De Veuster je skočil s sedla, ovil vajeti okrog parobka. Konju je stala pena na gobcu. Tresoč se so mu vihrale nozdrvi. Na nasprotni strani je Damijan zagledal privezanega drugega konja. Moj Bog, da le ne bi prišel prepozno!

Vzdihujoč je pater Damijan plezal na vulkan. Kot nož ostro kamenje mu je raztrgalo čevlje in razrezalo noge. Često se je moral z rokami in koleno trdo oprijeti drobcev lave. Roke so mu krvavele! Toda dalje! Dalje!

Počasi je vzhajalo sonce. Ura za uro je minila. Vročina novega dneva je postajala nezno. Toda le naprej! Naprej!

Že je pater prispel na rob vulkana. Pred njim je, sto metrov globoko, ležalo široko okamenelo morje, ognjenikovo žrelo, v čigar središču je gorel Halemaumau, peklenški lonec. Črni oblaki so ovijali kamenje. Še vedno ni mogel pater zapaziti

ubogega človeka, ki je svojega otroka hotel vreči v peklu.

Spet se je začelo strašno plezanje. Zdaj navzdol k sto metrov globoko ležečemu vulkanskomu jezeru. Z razpraskanimi koleno in krvavečimi rokami je misijonar prišel k jezeru. Iz razpok v pečevju so uhajali vroči hlapi, ki so dišali po žveplu. Pod to skorjo je vrelo in ogenj je silil k izbruhu. Morda je bila plast le tenka? Morda se bo zdrobila pod naslednjo stopinjo? Po isti poti je pred štiridesetimi leti šla pogumna kraljica Kapiolani, prva krščanska kraljica teh otokov. Hotela je pregnati strah svojih podanikov pred Pélé in jih pridobiti za Kristusa. Na robu vulkana pa je ljudstvo, polno groze in strahu, vsak hip pričakovalo, da bo boginja smelo vladarico pahnila v ognjeno žrelo. Ko pa je kraljica nepoškodovana spet prišla nazaj, so otočani hrabro knežino v zmagovalnem sprevodu spremili domov.

Po isti poti je zdaj šel misijonar. Končno je obstal na robu pekla. V neposredni bližini je zdajce skozi dimnato soparo razločil postavbo nesrečnega očeta, ki je svojega otroka hotel zalučati v razbeljeno morje.

»Kaj delaš, Joe?« je zaklical misijonar. Nato je bil v nekaj skokih pri njem in mu iz naročja iztrgal otroka.

»Pélé hoče žrtve, mojega otroka, krščena,« je rekel Črni Hai. »Groza in strašna muka sta plamteli v Kanakovih očeh. Sicer ogenj požre nas vse, vse! Vse moje otroke! Bolje je žrtvovati enega otroka, kakor izgubiti vse! Tako pravi Črni Hai!«

Pod njunimi nogami je sikalo goreče morje. Ognjena kaša je silila čez rob kotline in pršela proti njima. V strašnem žrelu Halemaumau se je penilo, kipele in vrelo ognjeno vodovje. Kakor vrel vodomet se je sikalo poganjalo kvisku. Beložareče krogle so plesale nad tekočim ognjem. Nad žarečo vodo pa so plapolali majhni rdeči plameni.

Damijan je krepko zgrabil rjavega moža za roke in rekel:

»Prijatelj, pojdi z menoj domov!«

»In Pélé, Pélé?« je v strahu ječljal Kanak.

»Pélé sploh ni! Tudi ta ogenj je ustvaril nebeski Oče.«

Kanak se je dal voditi kakor otrok. Še vedno se je hoječe oziral, misleč, da ga bodo zdaj, zdaj zgrabile ognjene roke

mašeevalne boginje. A peklu je ostal v svojih sponah in le še nalahno je bučala gora.

Na poti domov sta svoja konja previdno za vajeti vodila prek raztrgane zemlje. Šele ko so tla postala varnejša, sta se vzpela v sedlo. Z mlekom kokosovega oreha je pater utešil žejo male deklice. Kanak pa je poznal še neko drugo sredstvo. Prežvečil je sladkorni trs, ga izpljunil v roko in vlijl kašo v otrokova usta. Dete je zadovoljno použilo sladko jed. Ko se je nekoliko pomiril od prestopnega strahu, se je Kanak z vso ljubeznijo in nežno skrbjo zavzel za otroka.

»Pélé je mrtva!« je Joe govoril sam pri sebi in se smehljaj. Kajti, da boginje ognja nikoli ni bilo, tega Kanak ni mogel razumeti. »Pélé je mrtva in Bog mi je vrnil otroka, Bog in Marija!«

Čez dva dni sta jezdec z otrokom dospela na misijonsko postajo. Z glasnim veseljem jima je mati planila nasproti. Iz vseh koč so prihiteli otočani.

»Pélé je mrtva!« jim je kričal Joe. »Makua Kamijano ji je iztrgal otroka in ona ga ni umrla. Bog in Marija sta resila mojega otroka. Pélé je mrtva.«

(Nadaljevanje)